

Pita ndê bapia ñamata-ña Yom whê bapia dindec sa-ña

Ngac nan to bapia dindec in Pita, Yisu ndê aposel dan. In to têt lau sêkêt whin-ña nan sêmo babalip tòm gameñ hon nan lau Rom-ña sem gôlin. Lau dau sêhoc ñawapac daêsam, ma lau sêkêt kisa ñac tu sêkêt whin Yisu-ña.

Pita tac whin bu puc ñac dôn, bu sêlhac ñanga ma ti atac ñayham tu mwasiñ atu ti ñawasi atu nan Anötö gic bata tu ñac-ña yêc undambê. Tòm Anötö un Yisu sa akêt lau batê-ña, nan oc kôm têt ñac bocdinañ. In to yom pi ñandê ti ñawapac daêsam nan Yisu hoc têt ndoc in mbo nom, ma sôm bu lau nan sêñkuc Yisu, nan sêwêkain in ndê lêt dinañ. In whê sa bu ñawapac tidau-tidau gitôm bu puc ñac dôn, ma tinambu têt ndoc Pômdau mbu meñ, nan ñac oc sêtap waê atu sa. Ma Pita to yom pi lêt ñayham ma dabun bu lau sêkêt whin-ña sêñkuc.

Pita gic hu ndê bapia ñamata-ña

¹ Aô Pita, Yisu Kilisi ndê aposel, gato bapia dindec têt mac lau nan Anötö kêyalin mac sa, mac lau nan ambo nom atôm lau apa, ma andöc babalip yêc gameñ Pontus, Galesia, Kapadosia, Esia ma Bitinia-ña. ² Damañ Anötö kêyalê gêt hon mun su, dec kêyalin mac sa bu Yisu Kilisi ndê dac êngwasin mac nem sac hon su, ma bu Nalau Dabun kôm mac ati lau dabun, nan danam wambu Kilisi ñapep. Mwasin ti yom malô akêt Anötö êñsalê mac ahuc.

Yom pi Anötö ndê mwasinj atu nem yac si-nga

³ Tampin Anötö, yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi ndê Damba. Nahu bu in tawalô yac ndu andô, dec kôm yac datiwakuc. Gêŋ dau nandô sa bocdec bu, in uŋ Yisu sa akêŋ lau batê-nga, ma pin yac dôŋ tam damin in, ma bocdinaŋ dec yac dakêŋ batan nandô ŋayham kêlêc, nan bu oc dandöc tanli napan. ⁴ Ma dawêkain gêŋ lêŋsêm ŋayham, nan ndê ŋawasi oc niŋga dom, ma tôm dom bu tisac me hê su. Anötö po gêŋ dau sa gwanan tu mac-nga yêc undambê. ⁵ Mac atap Anötö ndê mwasinj nem mac si-nga sa su, ma in kêmasan mwasinj dau ŋa-ŋandô su ma hôŋ têm bu tôc nandô dau asê tiawê têŋ bêc ŋambu-nga. Ma tu mac nem akêŋ whin-nga, dec Anötö ndê ŋaclai oc yob mac e atap nandô dau sa.

⁶ Aö kayalê bu mac ambo ti atac ŋayham atu napan tu Anötö ndê mwasinj hon dinan-nga. Magoc aö kayalê bu ŋawapac daêsam tap mac sa têŋ ŋasawa dindec, dec kôm mac nem ŋalôm ŋawapac whin. Mac ac waê bu atap gêŋ dau sa, magoc in gêŋ ŋasawa apê-nga eŋ. ⁷ Mac anyalê bu lau sêpec gol tu bu ŋadômbwi niŋga ma gol ŋawasi solop gacgen yêc. Ma ŋalêŋ tigen, ŋawapac nan tap mac sa, nan meŋ bu êŋsahê mac nem akêŋ whin. Anötö gêlic mac nem akêŋ whin bu gêŋ nandô, gitôm gêŋ ŋaôli atu, nan hôc gêlêc gol nan oc niŋga whin nom dindec, nan su. Ma mac bu ahôc ŋawapac ma asap nem akêŋ whin dôŋ nanga, dec têŋ ndoc Yisu Kilisi mbu meŋ têŋ bêc ŋambu-nga, nan in oc toc mac sa ma kêŋ waê ti ŋawasi ŋayham têŋ mac. ⁸ Mac nem dan gêlic Yisu pi tandô dom, têŋ ŋamata-nga e meŋ têŋ kwahic dec, magoc mac atac whin in ma akêŋ

whin in ambo. Ma mac nem atac n̄ayham tu in-nga in ḡeñ atu andô, ma h̄oc ḡêlêc n̄amalac si gauc me yom tu aw̄hê sa-nga. ⁹ Ma ndoc meñ k̄epiñ bu mac atap Anötö ndê mwasin̄ nem mac si-nga n̄a-n̄andô sa, nan̄ ti mac nem ak̄eñ whin̄ n̄ahu.

Propet sêhoc Anötö ndê l̄eñ nem yac si-nga asê

¹⁰⁻¹¹ Lau propet sêhoc yom asê mun̄ su, pi mwasin̄ nan̄ mac atap sa su. Kilisi ndê N̄alau mbo n̄ac si n̄alôm, ma k̄êgilí n̄ac bu sêhoc yom asê pi Anötö ndê l̄eñ nem lau si-nga. N̄alau dau hoc asê t̄eñ n̄ac gwanan̄ su, bu Anötö ndê Mesaya oc h̄oc n̄andê, ma tin̄ambu tap n̄awasi atu sa. Magoc n̄ac s̄eñyalê t̄em ti ndoc ma n̄al̄eñ su dom, ma tu dinan̄-nga dec s̄êkôm n̄anga bu s̄êkip n̄ahu sa. ¹² N̄alau t̄oc asê t̄eñ lau propet bu yom nan̄ sêhoc asê, nan̄ tu n̄ac dau-nga dom, magoc sêhoc asê gwanan̄ tu s̄enem mac sa-nga. Ma lau nan̄ sêhoc n̄awaê n̄ayham asê t̄eñ mac, nan̄ s̄êwhê yom dau sa n̄a N̄alau Dabun̄ nan̄ Anötö k̄eñ sip ak̄eñ undambê meñ, nan̄ ndê n̄aclai. Ḡeñ hon̄ nan̄ propet sêhoc asê, nan̄ Anötö ndê an̄ela bocdinan̄ tac whin̄ ndu andô bu s̄eñyalê ma s̄elic n̄andô.

Dasa l̄eñ dabun̄ dandic n̄awaê

¹³ Tu dinan̄-nga dec ak̄oc gauc n̄apep pi l̄eñ bocke in̄ l̄eñ solop tu asa-nga, ma ambo ti nem gauc n̄awa. Ak̄eñ Batam n̄apan̄ ti tamkwê mwasin̄ atu nan̄ mac oc atap sa t̄eñ b̄ec nan̄ Yisu oc hoc dau asê. ¹⁴ Mac ati Anötö ndê balêkoc solop, dec dan̄am wambu in̄ n̄apep, ma ahu m̄êtê sac hon̄ nan̄ mac ak̄ôm t̄eñ ndoc mac am gauc Anötö, nan̄ siñ. ¹⁵ Anötö nan̄ k̄êgalêm mac sa ati in̄ ndê, nan̄ in̄ dabun̄ andô. Tu dinan̄-nga dec ayob daôm nem l̄eñ hon̄ bu ak̄ôm

mêtê dabuņ eņ, atôm iņ dau. ¹⁶ Bu sêto Anötö ndê yom yêc bocdec bu:

Aö Anötö dabuņ, bocdinaņ asa nem lêņ dabuņ eņ. *[Lev 11:44-45]*

¹⁷ Ambo nom atôm lau apa, ma atöc Anötö ma atoc iņ sa ŋapep. Ŋahu bu Anötö, naņ mac ata bu Damaņ, naņ oc toc ŋamalac daņ sa hóc gêlêc daņ dom, têņ ndoc iņ êņsahê lau hoņ pi ŋac si lêņ. Iņ oc êņsahê lau hoņ ŋa dôhôn tigeņ. ¹⁸ Muņ-ņga mac atôm lau akiņ mêtê sac-ņga, tu lêņ gauc mbasi-ņga naņ apami sic dulu têņ mac. Magoc Anötö gêmli ti kêgapwêc mac su yêc sakiņ mêtê sac-ņga dinaņ. Iņ gêmli mac su, ŋa gêņ naņ oc niņga whiņ nom dindéc gitôm gol me silba, naņ dom. Mba. Mac aņyalê su bu ¹⁹ iņ gêmli mac su ŋa Kilisi ndê dac, naņ hóc gêlêc gêņ ŋaôli atu-tu nom-ņga hoņ su. Kilisi kêņ dau ti da gitôm domba ŋawasi ŋayham naņ ŋasac mbasi. ²⁰ Anötö kêyaliņ iņ sa têņ ndoc iņ kêņ undambê ti nom su dom, ma tôc iņ asê tiawê têņ têm ŋambu-ņga dindéc, tu mac-ņga. ²¹ Ma tu gêņ naņ Kilisi dau kôm tu mac-ņga, dec mac akêņ whiņ Anötö, naņ uņ iņ sa akêņ lau batê-ņga, ma kêņ ŋawasi atu têņ iņ. Bocdinaņ kwahic dec Anötö ti mac nem akêņ whiņ ŋahu, ma mac akêņ batam bu atap mwasin atu naņ iņ gic bata têņ mac, naņ sa.

²² Mac asôc yom ŋandô ŋapu su, dec ahu lêņ ti mêtê ŋadômbwi hoņ siņ su, tu bu aņkuc mêtê ŋandô atac whiņ asidôwai-ņga. Bocdinaņ kwahic dec aö wateņ mac bu akêņ nem ŋalôm sambuc bu akôm mêtê dau ŋandô sa-ņga. ²³ Bu mac atiwakuc su. Mac atiwakuc ŋahu sip gêņ nom-ņga naņ gic waê bu niņga, naņ daņ dom. Mba. Mac atiwakuc ŋahu

sip Anötö ndê Yom nan gitôm gêñ tali, ma oc yêc ñapañ enj. ²⁴ Tôm yom nan sêto yêc bocdec bu:

Ñamalac nom-nga honj sêtôm kwanj, ma ñac si waê gitôm ñaola ôm-nga.

Kwanj yêc ñasawa apê ma tibasô, ma ñaola bocdinañ kêsôlô.

²⁵ Magoc Pômdau ndê yom yêc ñapañ. [Ais 40:6-8]

Ma Pômdau ndê yom dau, inj ñawaê ñayham nanj sêhoc asê têñ mac su.

2

¹ Tu dinañ-nga dec ahu mêtê sac-sac honj sinj. Mêtê alic lau sac-nga honj, mêtê anjsau lau-nga, mêtê dasôm yom ñayham magoc dakôm ñandô sa dom-nga, mêtê lêmuñ-nga ti lêñ dapu lau-nga tidau-tidau, nanj ahu honj sinj. ² Akôm ñanga bu akôc Anötö ndê yom sa sip nem ñalôm e tidônj, ñalêñ tigenj tôm balêkoc dedec tac whinj bu sênôm su. Ma tôm dinda ndê su gêm balêkoc dedec sa bu sêtiatu, dec Anötö ndê yom oc kôm mac nem akêñ whinj êñsôwec tiatu ma alhac ñanga e atap Anötö ndê mwasiñ nem mac si-nga ña-ñandô sa. ³ Mac añyalê Pômdau su ma anjahê su bu inj ndê mwasiñ inj ñayham, bocdinañ dec ahu mêtê sac honj sinj, ma anjalê gêñ tu puc gatôm dôñ-nga.

Yisu ti hoc ñamata-nga andu-nga

⁴ Atigasuc Pômdau Yisu nanj gitôm hoc tali nanj Anötö kêyalinj sa ti hoc ñamata-nga bu kwê ndê andu lhac ñahô-nga. Ñamalac sêtec inj, magoc Anötö dau kêyalinj inj sa, ma gêlic inj ñayham kêlêc. ⁵ Mac bocdinañ atôm hoc tali nanj Anötö bu kwê sa ti

Ŋalau Dabuŋ ndê andu. Ma inŋ kêyalinŋ mac sa ati lau dabuŋ, bu anem akinŋ inŋ atôm inŋ ndê lau dabuŋsiga. Ma mac nem gwelenŋ ŋandô, naŋ bu akêŋ daôm sambuc atôm da naŋ inŋ oc lic ŋayham, ma kôc sa tu Yisu Kilisi-ŋga. ⁶ Tôm yom naŋ Anötö sôm pi Kilisi, naŋ sêto yêc bocdec bu:

Alic su naŋ! Aö gakêŋ hoc daŋ kalhac Lôc †Sayon, naŋ aö dauŋ kayalinŋ sa ma galic ŋayham kêlêc bu ti hoc ŋamata-ŋga andu-ŋga.

Asa naŋ kêŋ whinŋ inŋ, naŋ oc maya dau dom. [*Ais 28:16*]

⁷ Mac akêŋ whinŋ dec alic hoc dau ŋayham kêlêc. Magoc lau naŋ sêkêŋ whinŋ dom, naŋ sêtec hoc dau tôm sêto yêc bocdec bu:

Hoc naŋ lau sêkwê andu-ŋga sêtec, naŋ kwahic ti hoc ŋamata-ŋga yêc andu dau. [*BW 118:22*]

⁸ Ma yom daŋ tiyham yêc bocdec:

Inŋ hoc naŋ lau daêsam oc sêtinŋ gahi pi ma sêpeŋ. [*Ais 8:14-15*]

Ŋac sêpeŋ, ŋahu bu sêtec yom pi Kilisi, tôm yom naŋ Anötö hoc asê gwananŋ su.

Anötö ndê lau si lêŋ

⁹ Magoc Anötö, naŋ kêgalêm mac sa bu ahu ŋasec sinŋ ma ambo inŋ ndê ŋawê atu ŋalôm, naŋ kêyalinŋ mac sa muŋ su ati inŋ ndê, ma bu ati gôlôwac dabuŋ toŋ tigeŋ, ma anem akinŋ inŋ gitôm lau dabuŋsiga naŋ sem akinŋ ŋac si Kinŋ. Inŋ kôc mac sa ati inŋ dau ndê lau, tu bu ahoc yom asê pi gêŋ atu-tu hoŋ naŋ inŋ kôm tu mac-ŋga. ¹⁰ Muŋ-ŋga mac Anötö ndê lau dom, magoc kwahic dec ati Anötö ndê lau

solop. Ma muŋ-ŋga mac atap in ndê tawalô sa dom, magoc kwahic dec mac atap sa su.*

¹¹ Aneŋ lau atac whiŋ-ŋga. Nom dindéc ti mac nem malam ŋandô dom, magoc mac ambo atôm lau apa. Aö bu wanem la mac bu akôm mêtê sac-sac ŋalôm akwa-ŋga ŋandô sa dom. Bu mêtê kaiŋ dinaŋ gitôm ŋacyo naŋ gic siŋ têtê mac ŋapaŋ, ma gitôm bu seŋ mac nem gatôm su. ¹² Mboe lau naŋ sêkêtê whiŋ dom, naŋ oc sêŋgôliŋ yom pi mac, ma sêsôm bu mac lau akôm sac-ŋga. Magoc ambo awhiŋ ŋac ma ayob bu akôm mêtê ŋayham eŋ, dec ŋac oc sêlic bu mac nem lêŋ ti sakiŋ hon ŋayham, ma mboe oc ti lêŋ bu sênem dau kwi ma sêkôc Anötö sa ti ŋac si Pômdau, ma sêmpiŋ in têtê ndoc in mbu têtê yac meŋ.

Dasôc gôliŋwaga ti ŋadaui ŋapu

¹³ Tu Pômdau-ŋga dec asôc lau hon naŋ sem gôliŋ sêmbô nom, naŋ ŋapu. Asa naŋ ti mac nem kiŋ atu, naŋ asôc in ŋapu. ¹⁴ Ma lau naŋ kiŋ dau kêkiŋ bu sênem gôliŋ gameŋ ŋatô, naŋ asôc ŋac ŋapu bocdinaŋ. In kêkiŋ ŋac bu sêkêtê ŋagêyô têtê lau naŋ sêkôm sac, ma bu sêtoc lau naŋ sêkôm ŋayham, naŋ sa. ¹⁵ Bu Anötö tac whiŋ bu mac akôm mêtê ŋayham eŋ, e lau gauc mbasi-ŋga naŋ sêŋyalê in ti ndê yom dom, naŋ sêŋgapiŋ whasuŋ ahuc, ma tôm dom bu sêŋgôliŋ yom pi mac. ¹⁶ Ambo atôm

---

* **2:10:** Pita kôc gauc pi yom naŋ propet akwa Hosea to muŋ su. Anötö sôm têtê Hosea bu sam in ndê balêkoc daŋ bu ‘Aneŋ lau dom’ (Hos 1:9; 2:23b), ma daŋ bu ‘Lau naŋ aö atac whiŋ ŋac dom’ (Hos 1:6; 2:23a). Balêkoc lu dinaŋ sêti dôhôn lau Israel-ŋga naŋ daŋgapêc têtê Anötö. Magoc tiŋambu in tawalô lau Israel-ŋga, dec sam ŋac bu ‘Aneŋ lau’ (Hos 2:1, 23b) ma ‘Lau atac whiŋ-ŋga’ (Hos 2:1, 23a).

lau akiñ ñambwa dom, magoc ambo atôm lau nañ sêti ñadau dau. Magoc gauc nem bu yom dau kên ñasawa têt mac bu asa lêt sac-ña dom. Mba. Bu kwahic dec mac ati Anötö dau ndê lau akiñ, dec asa nem lêt añkuc in ndê atac whiñ. ¹⁷ Atoc lau hon sa ñapep, ambo ti atac whiñ asidôwai sêkên whiñ-ña hon, atöc Anötö ti asôc in ñapu ñapep, ma atoc nem kiñ nom-ña sa.

¹⁸ Mac lau nañ am akiñ ñadaui, asôc ñac ñapu ma atoc ñac sa ñapep. Akôm ñalêt tiger têt ñadaui ñayham nañ sêyob mac ñapep, ma têt ñadaui sac nañ si ñalôm apê, nañ bocdinañ. ¹⁹⁻²⁰ Mac bu akôm sac dom, magoc sêkên ñandê têt mac tu añyalê Anötö ma añkuc in-ña, dec ahôc gêt dau, ma gauc nem bu Anötö gitôm bu êmwasiñ mac ô ñandê dinañ. Magoc mac bu akôm sac ma sêndic mac, nañ tamkwê mwasin dañ ô ñandê dau dom, bu in lêt solop bu sêmatôc mac.

Tañkuc Kilisi ndê dôhôn hóc ñandê-ña

²¹ Bu lau nañ Anötö kêgalêm ñac sa, nañ sic waê bu sêhóc ñawapac kaiñ dinañ. Nahu bu Kilisi hóc ñandê tu mac-ña bocdinañ, dec tôc dôhôn têt mac bu añkuc-ña. ²² Tôm yom nañ sêto yêc nañ sôm bocdec bu:

In kôm sac dañ dom, ma sôm yom sac dañ sa
whasuñ dom. *[Ais 53:9]*

²³ Têt ndoc lau sêsôm yom sac-sac pi in ti sêpu in, nañ in sôm yom sac dañ ô dom. Ma têt ndoc sêkên in hóc ñandê, nañ gic ndoc ñac bu kên ñagêyô-ña dom. Mba. In kên dau sambuc sip Anötö amba, nañ oc êmatôc gêt hon ñalêt gitêt. ²⁴ In hóc yac neñ sac ñagêyô pi dau ñamlic, têt ndoc in mbac

ndu pi a gicso dau. Inj kôm bocdinaŋ tu bu yac dahu mêtê sac siŋ gitôm lau batê sêhu gêŋ nom-ŋga siŋ, ma dambo taŋli ti dasa lêŋ gitêŋ eŋ. Mêtê sac inj gitôm gêmbac atu naŋ kôm yac hoŋ, magoc ŋandê atu naŋ Yisu hôc, naŋ kôm yac ŋayham sa tiyham. ²⁵ Bu muŋ-ŋga mac akôm mêtê sac tidau-tidau tôm domba naŋ si ŋadau mbasi, ma sêmbô babalip. Magoc kwahic dec mac ambu atêŋ ŋgac ŋayham yob domba-ŋga, naŋ yob mac nem gatôm ŋapep eŋ.

3

Lauwhê ma launŋac si lêŋ ŋayham

¹ Aô bu wanem la mac lauwhê whiŋ bocdec bu, asôc nem akweŋi ŋapu ŋapep. Ma ŋalêŋ dinaŋ mac naŋ nem akweŋi sêkêŋ whiŋ yom ŋandô dom, naŋ mboe mac nem lêŋ ŋayham oc nditôm bu nem ŋac kwi ma sêkêŋ whiŋ. Ŋac oc sênem dau kwi ŋahu sip yom daêsam naŋ mac bu asôm tu bu anem ŋac kwi-ŋga dom. ² Mba. Sêkac dau kwi ŋahu sip ŋac sêlic bu mac atoc Pômdau sa ŋandô, ma asa nem lêŋ ŋawasi eŋ.

³ Mac lauwhê aŋgô. Akôc gauc ŋapep pi gêŋ awê-ŋga tôm anem bocbiŋ kêclaun, me gôlôn ŋamlic-ŋga ti ŋakwê ŋaôli atu-tu. Bu gêŋ dinaŋ ŋadaŋ oc kôm mac ati lauwhê ti aŋôm yêc Anötö aŋgô-ŋga dom, ma bocdinaŋ gauc nem êŋlêc dom. ⁴ Gêŋ naŋ kôm mac ati lauwhê ti aŋôm yêc Anötö aŋgô-ŋga, naŋ lêŋ ŋayham ti lêŋ malô naŋ yêc siŋ dau yêc nem ŋalôm. Mêtê kaiŋ dinaŋ Anötö tac whiŋ hôc gêlêc, ma oc tôm dom bu niŋga. ⁵ Bu lauwhê dabuŋ muŋ-ŋga-ŋga naŋ sêkêŋ whiŋ Anötö, naŋ sêŋkuc lêŋ tigeŋ dinaŋ. Ŋac sêsôc si ŋgaci ŋapu, dec

sêti lauwê ti anğô. ⁶ Gauc nem Sara, nañ sôc in nakweñ Abraham ñapu ma sam in bu ndê ñadau. Ma mac bu akôm mêtê ñayham eñ, ma atôc daôm tu gêñ dañ-ñga dom, nañ mac atôm Sara ndê atuwêi.

⁷ Ma aô bu wanem la mac lau-ñgac whiñ bocdec bu. Mac aňyalê su bu mac nem lauwêi si licwalô gitôm mac nem dom. Bocdinañ ayob bu asa lêñ ti gauc tu ambo awhiñ ñac-ñga, ma bu atoc ñac sa ñapep. Ma gauc nem bu mac hoñ oc atap Anötö ndê mwasin andôc tamli-ñga sa awhiñ daôm. Mac launğac añkuc lêñ dinañ, dec gêñ dañ oc lhac mbec nañ ateq têtñ Anötö, nañ ahuc dom.

Lêñ ñayham bu lau sêkêñ whiñ-ñga hoñ sêñkuc

⁸ Aô bu wasôm yom ñatô tiyham nañ gic waê mac hoñ. Ambo awhiñ daôm ti ñalôm tigen. Tamwalô nem asidôwai nañ sêhóc ñawapac, ma anem ñac sa bu atôc nem atac whiñ ñac-ñga asê. Ma ahu gauc atoc daôm sa-ñga hoñ sin. ⁹ Lau bu sêpu mac me sêkôm mêtê sac tidau-tidau têtñ mac, nañ ayob bu akôm ô dom. Magoc asôm yom ñayham ma anem mbec lau dau. Nahu bu Anötö kêgalêm mac sa bu atap in dau ndê mbec ñamwasin sa. ¹⁰ Gauc nem yom nañ sêto yêc bocdec:

Asa nañ tac whiñ bu mbo ñayham tôm in ndê têm mbo tali-ñga, nañ yob whasun têtñ yom sac-sac ma yom tasan hoñ. ¹¹ In puc dômbwê mêtê sac hoñ ma kôm mêtê ñayham eñ, ma êñsahê ñaŋga bu sa ndê lêñ hoñ malô eñ.

¹² Nahu bu Pômdau tatiñ lau gitêñ ma kêñ daŋga ñac si mbec. Magoc in atac tec ma anğô yaê lau sêkôm sac-ñga. *[BW 34:12-16]*

Lau nañ sêsa lêñ gitêñ, nañ oc sêtap kisa sa

13 Mac bu akêñ nem ñalôm sambuc tu akôm mêtê ñayham-ñga, dec asa oc kênñ sac mac? 14 Magoc mac bu ahôc ñawapac ma atap kisa sa tu asa lêñ gitêñ-ñga, nañ atôc daôm ti ahêgo daôm dom, bu mac atap Anötö ndê mwasiñ sa su. 15 Apo Kilisi sa ti Pômdau ndöc nem ñalôm. Akôc gauc ñapanñ pi Anötö ndê mwasiñ ñayham nañ mac tamkwê ambo, dec têtêm bocke lau bu sêndac mac pi gêñ dau, nañ mac atôm bu awhê gêñ dau ñahu sa têtêñ ñac. 16 Magoc akôm gêñ dau ti asap lêñ malô dôñ, ma atoc lau hoñ sa. Ayob daôm bu asa nem lêñ hoñ ñapep eñ, dec oc tôm bu ambo ti atac pa su bu mac nem giso mbasi. Ma lau nañ sêpu lêñ ñayham nañ mac asa tu akêñ whiñ Kilisi-ñga, nañ oc maya dau tu ñac si yom-ñga. 17 Anötö bu kênñ ñasawa têtêñ lau bu sêkêñ ñawapac têtêñ mac tu akôm mêtê ñayham-ñga, nañ ñayham, hóc gêlêc sêkêñ ñawapac têtêñ mac tu akôm mêtê sac-ñga.

Kilisi ndê mbac ndu ña-ñandô

18 Bu Kilisi dau mbac ndu tidim tigenñ tu lau hoñ si sac-ñga. Kilisi inñ ñgac gitêñ, tigenñ inñ hóc ñawapac dau ô yac lau dakôm sac-ñga, bu êmasañ lêñ datigasuc Anötö-ñga. Inñ mbac ndu gitôm ñamalac ti ñamlic nom-ñga, magoc Anötö unñ inñ sa ti ñalau. 19 Ma ti ñalau dec inñ gi hoc ndê tisa ñawaê asê, têtêñ ñalau nañ sêndöc gapocwalô. 20 Ñalau dinañ,* ñac

* **3:20:** Yom dau ñahu yêc awê dom. Lau ñatô gauc gêm bu ñalau dinañ, ñac añela sac nañ dangapêc têtêñ Anötö têtêñ Noa ndê têtêm, dec inñ kênñ ñac sêndöc gapocwalô ñapanñ (alic Gen 6:1-3; ma 2 Pit 2:4). Ma lau ñatô gauc gêm bu ñac lau nom-ñga nañ dangapêc têtêñ Anötö têtêñ Noa ndê têtêm, nañ si ñalau. Ma yom nañ Yisu hoc asê têtêñ ñalau dinañ, nañ bu têtêñ asê têtêñ ñac bu inñ ku ñac ti inñ ndê ñacyo hoñ dulu, têtêñ ndoc inñ mbac ndu pi a gicso dau ma tisa tiyham.

daŋgapêc têtj Anötö têtj Noa ndê têtj. Têtj têtj dinaŋ Anötö kôc ndê ŋalôm dôŋ, ma hôŋ Noa bu ndic dabiŋ waŋ atu naŋ iŋ sô. Ma waŋ dau gêm lau 8 solop si têtj ndoc bu suŋ atu. ²¹ Bu dau tôm d ôhôŋ tu busaŋgu naŋ gêm mac lau têtj kwahic dec-ŋga si. Busaŋgu dau gêm mac sa bu kêgwasiŋ ŋadômbwi ŋamlic-ŋga su ŋambwa dom. Magoc bu dau gêm mac si bu iŋ piŋ mac dôŋ am damiŋ Yisu Kilisi tu iŋ ndê tisa akêŋ lau batê-ŋga, ma têtj asê bu mac amatiŋ pwac awhiŋ Anötö bu asa nem lêŋ ŋawasi eŋ ambo iŋ aŋgô-ŋga. ²² Ma Kilisi dau pi undambê gi su, ma ndöc Anötö ndê andô-ŋga, ma aŋela ma gôliŋ ti ŋaclai hoŋ sêsôc iŋ ŋapu.

4

Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga si lêŋ

¹ Kilisi hôc ŋandê ma mbac ndu têtj ŋamalac, ma boc-dinaŋ dec akôc gauc pi iŋ ndê lêŋ dinaŋ, ma amasaŋ daôm bu aŋkuc iŋ. Bu asa naŋ têtj dau dom bu hôc ŋandê tu Kilisi-ŋga, naŋ têtj asê bu iŋ tec lêŋ mêtê sac-ŋga. ² Ma boc-dinaŋ mêtê sac ŋalôm ŋagalac-ŋga oc têtj dom bu nem gôliŋ iŋ tiyham, ma iŋ oc sa ndê lêŋ hoŋ têtj Anötö ndê atac whiŋ, e iŋ ndê têtj mbo tali-ŋga pacndê. ³ Bu têtj baliŋ hic su mac akôm mêtê sac tidau-tidau, têtj lau naŋ sem gauc Anötö, naŋ sêkôm. Lau kaiŋ dinaŋ sêŋgamiŋ dau têtj mêtê sac daŋ dom. Sêkôm mêtê ŋalôm ŋagalac-ŋga ti mockaiŋ-ŋga maya pac, seŋ asam ti sênôm gêŋ êŋiŋ ŋac-ŋga ŋapaŋ, ma sêkôm mêtê sac tu sênem akiŋ gwam-ŋga. ⁴ Ma kwahic dec sêlic bu mac lau akêŋ whiŋ-ŋga ahu ŋac si mêtê wachuc ti lêŋ sêkôm mêtê sac bambaliŋ-ŋga siŋ su, dec ŋac

gauc gêm yom daêsam ma sêmbaliŋ yom ŋamalic daêsam pi mac, tu sêpu mac-ŋga. ⁵ Magoc Anötö oc êŋsu lau dau pi ŋac si mêtê têtj in ndê bêc êmatôc lau-ŋga. Inj kêmasaŋ dau su bu êŋsahê lau naŋ sêmbotali ti ŋac naŋ sêmbac ndu su. ⁶ Tu yom dinaŋ-ŋga dec sêhoc ŋawaê ŋayham asê têtj lau. Ma lau naŋ sêmbac ndu su, naŋ si sêmbac ndu kêkuc lêtj matôc-ŋga naŋ lau nom-ŋga hoŋ sic waê bu sêtap sa tu sêkôm sac-ŋga. Magoc tu ŋac sêŋgô ŋawaê ŋayham su-ŋga, dec ŋac si gatu gitôm bu oc mbo tali whiŋ Anötö.

⁷ Têm meŋ kêpiŋ su bu gêtj kwahic dec-ŋga hoŋ oc niŋga. Bocdinaŋ atimêtê daôm ŋapep ma ambo ti gauc ŋawa tu aterj mbec-ŋga. ⁸ Asap mêtê atac whiŋ asidôwai-ŋga dôŋ hóc gêlêc mêtê ŋayham hoŋ su. Bu asa naŋ mêtê atac whiŋ-ŋga gêm in ahuc, naŋ tôm bu suc sac bocke naŋ in ndê asidôwai sêkôm têtj in ŋapaŋ, naŋ kwi. ⁹ Akôc lau sa ti andic ya ŋac, ma akôm ti atac ŋayham eŋ. ¹⁰ Anötö gic sam in ndê mwasiŋ têtj mac hoŋ bu akôm gwelenj tidau-tidau. Akôc mwasiŋ dau sa ŋambwa dom, magoc mac tigenj-tigenj anem akiŋ nem asidôwai ŋapep tôm mwasiŋ dau puc mac dôŋ. ¹¹ Am asa naŋ tap mwasiŋ hoc yom asê-ŋga sa, naŋ sôm yom tôm Anötö dau sôm yom sa am whamsuŋ. Am asa naŋ bu nem akiŋ gôlôwac dabuŋ, naŋ nem akiŋ tôm licwalô naŋ Anötö kêŋ têtj am. Ma tu sakiŋ tidau-tidau naŋ mac hoŋ akôm-ŋga, naŋ dec lau oc sêmpinj Anötö tu Yisu Kilisi-ŋga. Datoc in sa tu in ndê ŋawasi ti ŋaclai-ŋga tôm têm hoŋ ndi. Yomandô.

Lau naŋ sêkêtj whiŋ Kilisi oc sêtap kisa sa

¹² O aneñ lau atac whiñ-nga. Asö tu ñawapac ti kisa nañ kwahic dec mac ahôc, nañ-nga dom. Alic tòm gêñ wakuc nañ am gauc ñahu, nañ dom. ¹³ Magoc atac ñayham bu mac awêkain Kilisi ndê lêñ hóc ñandê-nga. Ma bocdinañ têtñ ndoc in mbu meñ, ma lau hoñ sêlic in ndê ñawasi atu, nañ mac oc atac ñayham atu bocdinañ. ¹⁴ Lau bu sêpu mac tu Kilisi ndê ñaê-nga, nañ gauc nem mwasiñ atu nañ mac atap sa su, bu Anötö ndê Ñalau ti ñawasi atu mbo whiñ mac.

¹⁵ Aö gasôm yom dec hêganôñ ñandê ti ñagêyô nañ lau sêhóc tu sic yomsu nom-nga popoc-nga dom. Mba. Bu mêtê dandic ñamalac ndu-nga, danem kañ gêtñ-nga ma tanjalôm lau dañ si yom-nga, nañ gic waê lau sêkêtñ whiñ-nga dom. ¹⁶ Magoc mac bu ahôc ñandê tu añkuc Kilisi-nga, nañ mayam daôm dom, magoc ampin Anötö bu in hê Kilisi ndê ñaê pi mac. ¹⁷ Bu ñawapac bocke nañ tap yac sa têtñ têtñ kwahic-nga, nañ meñ bu êñsahê Anötö ndê lau yac muñ. Bocdinañ oc ñalêñ mba bu lau nañ sêkêtñ whiñ Anötö ndê ñawaê ñayham dom, nañ sêñlêc saê ti ñawapac têtñ têtñ ñambu-nga. ¹⁸ Tòm yom nañ sêto yêc nañ sôm bu:

Lau gitêtñ nañ sêtap Anötö ndê mwasiñ nem ñac si-nga sa, nañ sêñlêc ñawapac dom. Bocdinañ lau nañ dañgapêc têtñ Anötö ma sêkôm sac ñapan, nañ oc sêlhö su dom andô. [*Prov 11:31*]

¹⁹ Bocdinañ Anötö bu kêtñ ñasawa têtñ lau bu sêkêtñ ñawapac têtñ mac lau nañ ati in ndê, nañ gauc nem yom daêsam e ahu mêtê ñayham siñ dom. Magoc akêtñ daôm sambuc asôc in amba ñapu, bu in kêmasañ mac ti gêtñ hoñ, ma oc hu mac siñ dom.

5

Pita gêm la lau bata ma lau wakuc ti lau hoŋ

¹ Kwahic dec aö bu wanem la lau bata naŋ sêyob mac. Aö daun ŋgac bata dan, ma aö daun galic Kilisi hôc ŋandê ma mbac ndu. Ma aö oc wawêkaiŋ iŋ ndê ŋawasi naŋ oc meŋ sa tiawê têŋ bêc iŋ mbu meŋ-ŋga. ² Mac lau bata, ayob Anötö ndê domba naŋ sêmbo mac nem gôliŋ ŋapu, naŋ ŋapep. Akôm tu lau sêŋyaliŋ mac sa ti sêkac mac-ŋga dom, me tu akôc ŋaôli-ŋga dom, magoc ayob ŋac ti atac ŋayham ma ti nem ŋalôm sambuc tu anem akiŋ Anötö-ŋga. ³ Ma atôc dôhôn ŋayham têŋ Anötö ndê domba naŋ sêmbo mac ŋapu. Mac ŋadau ŋac, magoc atoc daôm sa me akôm gêŋ ti ŋaŋga têŋ ŋac dom. ⁴ Ma têŋ ndoc Yisu, naŋ ti lau sêyob domba-ŋga hoŋ si ŋgac atu, naŋ mbu meŋ, naŋ iŋ oc kôc mac sa ma kêŋ ŋaôli ŋayham ti ŋawasi atu têŋ mac, naŋ oc niŋga dom.

⁵ Mac lau wakuc, danam wambu ti asôc nem lau bata ŋapu. Ma mac lau hoŋ akôc gauc daêsam pi daôm me apo daôm sa hôc gêlêc nem asidôwai dom, magoc ambo ti aŋgwiniŋ daôm. Bu Anötö ndê yom dan, sêto yêc bocdec bu:

Anötö kêgwiniŋ lau naŋ sêtoc dau sa, magoc kêmwasiniŋ lau naŋ sêŋgwiniŋ dau. [*Prov 3:34*]

⁶ Tu dinaŋ-ŋga dec ambo Anötö ndê ŋaclai ŋapu ma aŋgwiniŋ daôm, ma bocdinaŋ têŋ ndoc naŋ iŋ gêlic ŋayham, dec iŋ oc po nem waêm sa. ⁷ Gêŋ bocke naŋ kêŋ wapac mac, naŋ akêŋ sip Anötö amba, ŋahu bu iŋ gauc gêm mac ŋapaŋ, ma tac whiŋ bu nem mac sa.

⁸ Atimêtê daôm ŋapep ma anem ali, bu mac nem ŋacyo Sadaŋ kêsalê ŋasawa tu bu êntôm mac-ŋga

ņapaņ. Inj gitôm layon naņ taņ atu ma kêsêlêņ kêgihi ņapaņ ma kêsâlê gêņ tu neņ-ņga. ⁹ Alhac ņaņga ma asap nem akêņ whiņ dôn bu akêņ ņasawa daņ têņ Sadaņ dom, ma amasuc inj su. Ma gauc nem bu mac nem asidôwai sêkêņ whiņ-ņga naņ sêmbo nom ņagameņ hoņ, naņ sêņsahê ņawapac kain tigen tôm mac.

¹⁰ Anötö inj mwasiņ hoņ ņadau naņ kêgalêm mac sa bu piņ mac dôn anem damiņ Kilisi, ma awêkaiņ inj ndê ņawasi naņ oc niņga dom. ņasawa sauņ inj oc êņgaho mac su yêc ņawapac naņ kwahic dec mac ahôc, ma inj oc ndic seņeņ mac ma puc mac dôn ņa inj ndê ņaclai, bu alhac ņaņga. ¹¹ Inj ndê ņaclai atu oc yêc ņapaņ. Yomandô.

Pita gic bata ndê yom

¹² Sailas naņ galic gitôm aneņ asidôwa ņandô tu puc aô dôn-ņga, naņ gêm aô sa dec alu ato bapia apê dindec têņ mac. Bapia dau bu puc yom pi Anötö ndê mwasiņ dôn bu gêņ ņandô, ma êņgilí mac bu tamkwê mwasiņ dau ņapaņ.

¹³ Lau sêkêņ whiņ-ņga naņ sêndöc malac Babilon,* naņ Anötö kêgalêm sa sêti inj ndê lau sêwhiņ mac, naņ sêkêņ si acsalô têņ mac. Ma Mak, naņ galic gitôm aneņ balê, naņ bocdinaņ. ¹⁴ Akam daôm aņkuc lau sêkêņ whiņ-ņga si lêņ. Yom malô têņ mac hoņ naņ akêņ whiņ Kilisi.

---

* **5:13:** Pita to yom pi malac Babilon, magoc lau daêsam gauc gêm bu yom dau hêganôn malac Rom.

Anötö ndê Yom Lêñsêḿ Wakuc
The New Testament in the Bukawa language of Papua
New Guinea

Nupela Testamen long tokples Bukawa long Niugini

copyright © 2000 Lutheran Bible Translators Australia

Language: Bukawa

Translation by: Lutheran Bible Translators Australia

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-01-13

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Apr 2023 from source files dated 9 Oct 2020

545e5ca3-1e95-59e4-8380-93951e023cf7